

УДК 316.46:005.336.2-053.4

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-1729-1739](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-1729-1739)

Гладюк Тетяна Володимирівна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, <https://orcid.org/0000-0001-5255-621X>

Янкович Олександра Іванівна доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, <https://orcid.org/0000-0003-4253-5954>

Терещук Григорій Васильович доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, професор кафедри сфери обслуговування, технологій та охорони праці, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, <https://orcid.org/0000-0003-1717-961X>

SOFT SKILLS: ГЕНЕЗА ФЕНОМЕНА ТА ПОТЕНЦІАЛ ЙОГО ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Анотація. У статті здійснено теоретичний аналіз феномена soft skills як надпрофесійних компетентностей, що забезпечують ефективну соціальну взаємодію, адаптивність, емоційну стійкість, особистісну самореалізацію людини, гармонійний розвиток особистості з акцентом на їх формування у старшому дошкільному віці. Обґрунтовано актуальність раннього розвитку м'яких навичок з огляду на сучасні соціальні й освітні запити, а також ризики недостатньої сформованості соціально-емоційних компетентностей у майбутньому. Розкрито генезу поняття «soft skills» у наукових дослідженнях, проаналізовано підходи вітчизняних і зарубіжних учених до його трактування та структурування, узагальнено результати емпіричних досліджень, що підтверджують значущість гнучких навичок для успішності навчання й соціальної адаптації.

Увагу зосереджено на старшому дошкільному віці як чутливому періоді первинного становлення базових soft skills: комунікативності, емпатії, відповідальності, ініціативності, здатності до співпраці та саморегуляції. На основі психолого-педагогічних концепцій доведено, що саме ігрова діяльність є провідним середовищем їх розвитку. Окреслено

потенціал сюжетно-рольової гри та театралізованої діяльності, які створюють умови для моделювання соціальних ситуацій, активної міжособистісної взаємодії, творчого самовираження й засвоєння моральних норм поведінки. А також обґрунтовано педагогічну доцільність цілеспрямованого супроводу ігрової та театралізованої діяльності, зокрема залучення дітей до підготовки декорацій, розподілу ролей і колективного обговорення змісту гри, що сприяє комплексному розвитку м'яких навичок. Зроблено висновок про значний потенціал сюжетно-рольової гри й театралізованої діяльності як ефективних засобів формування soft skills у старших дошкільників та окреслено перспективи подальших досліджень у цьому напрямі.

Ключові слова: soft skills; старший дошкільний вік; театралізована діяльність, старший дошкільник, м'які навички.

Hladiuk Tetiana Volodymyrivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Pedagogy and Methods of Primary and Preschool Education, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ternopil, <https://orcid.org/0000-0001-5255-621X>

Yankovych Oleksandra Ivanivna Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Pedagogy and Methods of Primary and Preschool Education, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ternopil, <https://orcid.org/0000-0003-4253-5954>

Tereshchuk Grygorii Vasylovych Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Corresponding members (Academicians) of NAES of Ukraine, Professor of the Department of Service, Technology and Occupational Safety, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ternopil, <https://orcid.org/0000-0003-1717-961X>

SOFT SKILLS: THE GENESIS OF THE PHENOMENON AND THE POTENTIAL FOR ITS DEVELOPMENT IN SENIOR PRESCHOOL CHILDREN

Abstract. The article presents a theoretical analysis of the phenomenon of soft skills as supra-professional competencies that ensure effective social interaction, adaptability, emotional resilience, personal self-realization, and harmonious personal development, with a particular focus on their formation in senior preschool age. The relevance of the problem of early development of soft skills is substantiated in the context of contemporary social and educational

challenges, and the risks associated with insufficient formation of social and emotional competencies in a child's later life are outlined. The genesis of the concept of soft skills in scholarly research is explored, and the approaches of domestic and foreign researchers to its interpretation, conceptual content, and structural organization are analyzed. The results of empirical studies confirming the significance of soft skills for academic success, social adaptation, and personal development are summarized.

Special attention is paid to senior preschool age as a sensitive period for the initial formation of basic soft skills, including communication, empathy, responsibility, initiative, cooperation, and self-regulation. Based on psychological and pedagogical concepts, it is demonstrated that play-based activity serves as the leading environment for the development of preschool children's social and emotional competencies. The pedagogical potential of role-playing games and theatrical activities is outlined as effective means of developing soft skills, as they provide opportunities for modeling social situations, active interpersonal interaction, creative self-expression, and the internalization of moral norms of behavior.

The expediency of purposeful pedagogical support for play-based and theatrical activities is substantiated, particularly through involving children in preparing scenery, distributing roles, and collectively discussing the content of the play. The article concludes that these types of activities have significant potential for the formation of soft skills in senior preschool children and identifies prospects for further research in this field.

Keywords: soft skills; senior preschool age; theatrical activities; senior preschool child; soft skills.

Постановка проблеми. У сучасному світі поняття «soft skills» (м'які або гнучкі навички, надпрофесійні компетентності) набуло широкого поширення та відіграє важливу роль у різних сферах діяльності людини. При цьому важливо не пропустити початковий етап формування гнучких навичок, адже недостатній їх розвиток у майбутньому може спричинити передусім труднощі у соціальній адаптації, зниження ефективності міжособистісної взаємодії та обмеження професійної й особистісної самореалізації.

Старший дошкільний вік є важливим періодом для формування базових soft skills. Чинні програми розвитку дітей все частіше орієнтуються не лише на академічні знання, а й на розвиток комунікативності, здатності до співпраці, саморегуляції та ініціативності. Особливе значення мають методи та форми діяльності, які забезпечують ефективне становлення soft skills, зокрема сюжетно-рольова та театралізована ігри, які сприяють цілісному розвитку м'яких навичок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сферу розвитку soft skills та соціально-емоційних компетентностей досліджували: М. Коновальчук, Н. Длугунович, К. Джексон, Е. Еріксон, М. Савченко, Т. Поніманська, М. Федорова та ін. Науковці акцентують увагу на важливості раннього формування гнучких навичок для забезпечення ефективної соціальної адаптації дітей, розвитку їхніх комунікативних компетентностей, саморегуляції та успішності навчальної діяльності.

Зважаючи на актуальність окресленої проблеми та аспектність її вивчення науковцями, вважаємо за необхідне дослідити цю тему більш детально.

Мета статті полягає в тому, щоб проаналізувати генезу феномена «soft skills» та окреслити потенціал для його формування у старшому дошкільному віці, зокрема засобами сюжетно-рольової гри і театралізованої діяльності.

Виклад основного матеріалу. Щоб зрозуміти сутність та значення поняття «soft skills», необхідно дослідити історію його виникнення та етапи розвитку, що представлено у наукових розробках. Вивчення генези гнучких навичок дає змогу окреслити закономірності їх формування та усвідомити те, яким чином вони інтегруються в освітній процес і практику педагогічної роботи.

Словосполучення «soft skills» вперше зустрічається у доктрині «Системи проєктування військової підготовки США» у 1968 р. і трактується як навички роботи з людьми та паперами, належить до універсальних компетенцій, які неможливо набути шляхом систематичного навчання. Після того, як вживання цього терміна утвердилося у галузі військової науки та психології, він знайшов своє місце у сфері бізнесу. Згодом його почали використовувати у галузі навчання та професійного розвитку – він набув популярності у зв'язку з акцентом на міжособистісні навички та комунікацію у сучасному світі [2, с. 126].

Спершу дефініція «soft skills» відображала загальні уміння, як-от мистецтво спілкування та управління міжособистісними стосунками. Поступово список м'яких навичок розширювався, оскільки виникали нові професії та змінювалися запити на ринку праці. У цей перелік увійшли лідерство, емоційний інтелект, адаптивність, творче мислення тощо.

Дослідження soft skills активно проводять на базі університетів, наукових установ та великих компаній бізнес-консультантами, прибутковими організаціями, індивідуальними дослідниками тощо.

До прикладу, у США в Університеті Східного Кентуккі у 2012 році вивчали гнучкі навички, які є необхідними для успішного кар'єрного росту та які користуються попитом на ринку праці. До цього списку увійшли

комунікабельність, ввічливість, гнучкість розуму, порядність, навички міжособистісного спілкування, позитивізм, професіоналізм, відповідальність, робота у команді, робоча етика. Відбулося оцінювання роботодавцями того, наскільки важливою є наявність кожної із вищеперелічених soft skills у працівника. Оцінки розставляли за 5-бальною шкалою, де 5 – надзвичайно важливо, 4 – важливо, 3 – певною мірою важливо, 2 – не дуже важливо, 1 – неважливо. Результати дослідження показали, що середня оцінка респондентів усіх 10-ти м'яких навичок була вище 4 балів. Найважливішим для роботодавців виявилось володіння працівником добросовістю, комунікативністю та ввічливістю. Останнє місце за актуальністю посіли навички командної роботи та трудової етики [15].

У Гарвардському університеті США створена лабораторія, яка займається вивченням та дослідженням «м'яких» навичок (Harvard Skills Lab), що користуються великим попитом на ринку праці у наш час. Згідно з дослідженнями лабораторії, найзатребуванішими навичками, які перераховують роботодавці, є такі: робота в команді, здатність до адаптації, стійкість і здатність вирішувати проблеми. Тому працівник лабораторії проф. Д. Демінг і його команда (Б. Вайдман, Е. Вайс, Т. Форшо, А. Гейбл, К. Норай та ін.) здійснюють наукові пошуки у контексті таких актуальних тем сьогодення: «Лідерство», «Командна робота», «Менеджмент» та «Процес навчання і передачі досвіду» [14].

У межах діяльності спеціалізованих навчальних програм «Harvard Professional Development» виділяють 10 груп гнучких навичок професіоналів майбутнього: аналітичне мислення; безперервне навчання; творчість, оригінальність та ініціативність; критичне мислення та аналіз; емоційний інтелект; лідерство та соціальний вплив; здатність вирішувати конфлікти; системний аналіз та оцінка; комп'ютерна грамотність (технології проектування і програмування); критичне мислення та комплексне вирішення проблем [12].

Компанія Google у 2013 році досліджувала набір якостей ідеального керівника (проект Project Oxygen). За основу брали історичні дані щодо працевлаштування робітників з 1998 р. Результати продемонстрували, що є 8 якостей успішних менеджерів, 7 з яких стосуються саме м'яких навичок. Під час підбору персоналу компанія Google першочергово надає перевагу таким гнучким навичкам: менторству, вмінню делегувати повноваження, орієнтації на власний успіх та успіх підлеглих, комунікативності, продуктивності та спрямування на позитивний результат, взаємодопомозі та продуктивній роботі у команді [10, с. 6].

Відобразимо трактування словосполучення «soft skills» сучасними дослідниками. Так, М. Коновальчук під цим поняттям розуміє «комплекс

неспеціалізованих, важливих для кар'єри надпрофесійних навичок, які відповідають за успішну участь у робочому процесі, високу продуктивність і є наскрізними, тобто не пов'язані з конкретною предметною областю. Вони не залежать від специфіки конкретної роботи, тісно пов'язані з особистісними якостями і установками, а також соціальними навичками і навіть менеджерськими здібностями» [3, с. 295]. А Н. Длугунович зазначає, що це – «навички, вміння та характеристики, які дозволяють бути успішними незалежно від компанії, її специфіки діяльності та направлення бізнесу» [1, с.240].

Наукові дослідження останніх років відображають теоретичні питання щодо розвитку та оцінки soft skills, затребуваних у XXI столітті. М'які навички та вміння сучасності є надпрофесійними – вони «не прив'язані до конкретного виду діяльності. До них належать: уміння спілкуватися, слухати та чути інших, приймати рішення, брати відповідальність, бути самостійним, емпатичним, швидко навчатися, будувати стосунки з людьми та ін.» [9].

Беручи до уваги вищеописане, можна зробити висновки про те, що поняття «soft skills» охоплює надпрофесійні компетенції, які забезпечують ефективну взаємодію людини з оточенням, соціальну адаптацію та особистісну реалізацію. Найзатребуванішими м'якими навичками, на нашу думку, у сучасному світі є комунікативні навички, емпатія, відповідальність, здатність до адаптації, критичне та творче мислення, вміння працювати в команді та ухвалювати швидкі й ефективні рішення.

Теоретичні положення також підтверджуються емпіричними даними, що свідчать про безпосередній вплив розвитку soft skills на успішність і соціальну адаптацію дітей.

Зокрема, К. Джексон із Північно-Західного університету (США) проводив дослідження ефективності формування у школярів soft skills, порівнюючи із hard skills. Участь брали більш ніж 150000 учнів із 133 шкіл Чикаго, починаючи з 2008 року. Порівнювалися два типи закладів освіти: у першому – акцентували на результатах тестів, власне навчанні, а в другому – на соціально-емоційному розвитку особистості, навичках комунікації. Результати свідчать, що випускники закладів освіти другого типу отримували вищі оцінки, легко вступали у заклади вищої освіти та досягали значних успіхів у подальшому навчанні. У них виявилось менше пропусків шкільних занять та випадків порушення дисципліни. Результати дослідження науковець у 2020 році передав до Національного центру аналізу лонгітюдних даних в освітніх дослідженнях [13].

Проте основи формування soft skills закладаються значно раніше за шкільний вік – вже коли дитина починає активно взаємодіяти з дорослими

та однолітками, засвоюючи базові соціальні та емоційні навички. Саме старший дошкільний вік (5–6 років) є сенситивним періодом, у якому відбувається перший етап розвитку провідних м'яких компетентностей. У цей час у дітей активно розвиваються комунікативні здібності. Здобувачі дошкільної освіти вчаться співпрацювати, висловлювати власні потреби та емоції, проявляти самостійність і приймати прості рішення. На цьому етапі закладаються основи емпатії, відповідальності та здатності до адаптації, що згодом стає базою для критичного й творчого мислення.

Психолог Е. Еріксон у теорії психосоціального розвитку описує дошкільний вік як період, у якому діти поступово здобувають ініціативу та почуття власної гідності через активну гру й соціальні взаємодії, що сприяє розвитку самостійності та здатності брати на себе відповідальність. На цій стадії дошкільник вчиться виявляти інтерес до нового, взаємодіяти з оточенням та підтримувати соціальні контакти, що є підґрунтям для подальшої соціальної адаптації та самоусвідомлення. Саме така послідовність розвитку психологічних якостей у дитинстві підкреслює важливість дошкільного віку як критичного періоду для становлення компонентів соціально-емоційних компетентностей, які надалі трансформуються у більш складні *soft skills* [11].

М. Савченко стверджує, що дошкільне дитинство – «важливий період людського життя, в якому відбувається загальний розвиток дитини, набуття нею знань, умінь і навичок, виховання базових якостей особистості (довільність, самостійність і відповідальність, креативність, ініціативність, свобода поведінки і безпечність, самосвідомість, самоствавлення, самооцінка) та засвоєння загальнолюдських цінностей і моральних норм. Особливого значення набуває також засвоєння дитиною морального досвіду людства» [6, с. 197].

Т. Поніманська вказувала, що старший дошкільний вік є сприятливим періодом для соціального розвитку, оскільки особистість через спілкування та спільну діяльність опановує норми взаємодії з іншими. Емоційний розвиток і моральні почуття науковиця вважала основою саморегуляції поведінки дитини, що відповідає сучасному розумінню формування *soft skills* [5]. Елементарні соціально-емоційні компетентності, сформовані у дитини старшого дошкільного віку, створюють міцну основу для подальшого навчання, соціальної адаптації та особистісного розвитку.

Особливу роль у розвитку м'яких навичок 5–7-річок відіграє освітній процес, який забезпечує умови для інтеграції навчання та соціальної взаємодії. Для старших дошкільників заклад дошкільної освіти стає першою структурованою соціальною спільнотою, де формуються здатності до співпраці, комунікації та саморегуляції – основа базових *soft skills*. Ці

компетентності активно розвиваються в діяльності, що передбачає практичне застосування соціальних умінь, зокрема через гру, яка є природним інструментом соціальної взаємодії та творчого самовираження.

Провідне місце в ігровій діяльності старших дошкільників посідає сюжетно-рольова гра. М. Федорова трактує поняття «сюжетно-рольова гра» як «різновид творчої гри, образна гра за певним задумом дітей, яка розкривається через відповідні події та розігрування ролей» [7, с. 164]. Т. Поніманська відзначала необхідність організації сюжетно-рольової гри розвитку дітей, оскільки вважала, що такий вид діяльності формує комунікативні вміння, навички співпраці, ініціативність та відповідальність [5]. Українські дослідження відображають думку про те, що сюжетно-рольова гра є провідним засобом впливу на формування усіх ключових соціально-емоційних компетентностей старших дошкільників. Через гру діти опановують комунікативні навички, вчаться співпрацювати, регулювати власну поведінку, проявляти ініціативність і відповідальність, моделювати соціальні ситуації та ефективно взаємодіяти з іншими, що становить фундамент для розвитку базових soft skills [8].

Ефективність розвитку м'яких навичок у процесі сюжетно-рольової гри значною мірою залежить від змістового наповнення та педагогічного супроводу ігрової діяльності. Для ефективного формування знань, умінь та навичок старшого дошкільника педагог має цілеспрямовано збагачувати коло його уявлень, надавати допомогу у виборі способів дії, здійснювати корекцію поведінкових проявів і підтримувати ініціативу дитини. Такі можливості найбільш повно реалізуються в умовах керованої діяльності, зокрема театралізованої – «художньої діяльності, що пов'язана зі сприйняттям творів театрального мистецтва і відтворенням в ігровій формі набутих уявлень, вражень, почуттів; вона є одним із найефективніших засобів педагогічного впливу на розвиток особистості» [4, с. 10].

Театралізована діяльність надає можливість систематично організувати ігровий процес з урахуванням рівня підготовки дітей та їхніх індивідуальних особливостей. Вона стимулює активне залучення кожного, заохочує до співпраці та взаємодії у групі і створює середовище, педагогічно доцільне для спрямування ігрової активності та моделювання соціальних ситуацій. Особливо ефективним є розвиток м'яких навичок під час підготовки до гри, коли діти спільно виготовляють декорації, готують реквізит, обговорюють ролі та сценарії, що формує комунікаційні та організаційні вміння, відповідальність, творчість і здатність до самовираження.

Завдяки театралізованій діяльності старші дошкільники отримують можливість цілісно розвивати широкий спектр soft skills, необхідних для

подальшого навчання, соціальної взаємодії та особистісного зростання, що створюють міцну основу для майбутньої успішної самореалізації у навчанні та житті.

Висновки. Таким чином, генеза феномена «soft skills» охоплює надпрофесійні компетенції, які забезпечують ефективну взаємодію людини з оточенням, соціальну адаптацію, емоційну стійкість та особистісну самореалізацію. Потенціал для формування гнучких навичок у старшому дошкільному віці передбачає цілеспрямоване використання ігрової діяльності, що стимулює комунікативні, соціальні, емоційні та когнітивні процеси дитини. Для цього доцільно застосовувати організацію сюжетно-рольової гри і театралізовану діяльність, оскільки вони створюють ефективне середовище для моделювання соціальних ситуацій, активної взаємодії, творчого самовираження та засвоєння моральних норм поведінки. Практичними шляхами реалізації цього підходу є залучення дітей до розробки декорацій, виготовлення реквізиту, колективного обговорення сценарію, розподілу ролей та кооперативного виконання завдань у грі. Це дозволяє формувати навички співпраці, ініціативності, відповідальності, саморегуляції, критичного та творчого мислення, а також емпатії та адаптивності.

Перспективи досліджень вбачаємо у поглибленому вивченні впливу сюжетно-рольової гри та театралізованої діяльності на формування конкретних груп soft skills у старших дошкільників.

Література:

1. Длугунович Н. А. Soft skills як необхідна складова підготовки ІТ-фахівців. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2014. № 6 (219). С. 239–242.
2. Казначеева Л. М. Формування soft skills у майбутніх працівників музейної сфери. *Матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф.* Одеса, 2022. С. 126.
3. Коновальчук М. В. Розвиток «м'яких навичок» майбутніх учителів початкових класів у процесі вивчення дисциплін вільного вибору. *Eurasian scientific congress: abstracts of VI International Scientific and Practical Conference (Barcelona, 14–16 June 2020)*. Barcelona, 2020. P. 294–299.
4. Олійник О. М. Театрально-ігрова діяльність в умовах дошкільного навчального закладу : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський, 2017. 163 с.
5. Поніманська Т. І. Соціальний розвиток дитини : книжка вихователя : старший дошкільний вік (5–6 років). Київ : Генеза, 2014. 112 с.
6. Савченко М. Морально-ціннісний компонент самостійності як базової якості особистості дитини дошкільного віку. *Актуальні проблеми психології*. Київ: Срібна Хвиля, 2014. С. 197–208.
7. Федорова М. А. Сюжетно-рольова гра як засіб виховання моральних цінностей дошкільника. *Сталий розвиток: проблеми та перспективи* : зб. наук. праць / за заг. ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во «Полісся», 2015. С. 164–170.

8. Щербиніна В. С. Сюжетно-рольова гра як засіб формування комунікативних навичок у старших дошкільників : кваліфікаційна робота. Кривий Ріг, 2023. 72 с. URL: <https://elibrary.kdpu.edu.ua/handle/123456789/8121> (дата звернення: 20.09.2023).

9. Що таке soft skills, навіщо вони потрібні та як їх розвивати? URL: <https://kiev.itstep.org/blog/what-are-soft-skills-why-do-you-need-them-and-how-to-develop-them> (дата звернення: 20.09.2022).

10. Cleevly S. Soft skills come out on top in Google review on managers. *Manager*. Telford, 2011. Spring. P. 6.

11. Erikson E. H. *Childhood and Society*. New York : Norton, 1950. 397 p.

12. Harvard Professional Development. 10 Emerging Skills for Professionals. 2020. URL: <https://professional.dce.harvard.edu/blog/10-emerging-skills-for-professionals/>

13. National Soft Skills Association. Study: Boosting Soft Skills Is Better Than Raising Test Scores. URL: <https://www.nationalskills.org/boosting-test-scores/>

14. Project on Workforce Team. The Skills Lab. About the Harvard Skills Lab. 2020. URL: <https://www.pw.hks.harvard.edu/post/the-skills-lab>

15. Robles M. Executive Perceptions of the Top 10 Soft Skills Needed in Today's Workplace. *Business Communication Quarterly*. 2012. Vol. 75. P. 453–465. DOI: <https://doi.org/10.1177/1080569912460400>

References:

1. Dluhunovych, N. A. (2014). Soft skills yak neobkhidna skladova pidhotovky IT-fakhivtsiv [Soft skills as a necessary component of IT specialists training]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu — Herald of Khmelnytskyi National University*, 6(219), 239–242 [in Ukrainian].

2. Kaznacheieva, L. M. (2022). Formuvannia soft skills u maibutnikh pratsivnykiv muzeinoi sfery [Formation of soft skills in future museum sphere workers]. *Materialy V Vseukr. nauk.-prakt. konf. — Proceedings of the V All-Ukrainian Scientific and Practical Conference* (p. 126). Odesa [in Ukrainian].

3. Konovalchuk, M. V. (2020). Rozvytok «miakykh navychok» maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv u protsesi vyvchennia dystsyplin vilnoho vyboru [Development of "soft skills" of future primary school teachers in the process of studying elective disciplines]. *Eurasian scientific congress: abstracts of VI International Scientific and Practical Conference* (Barcelona, 14–16 June 2020) (pp. 294–299). Barcelona [in Ukrainian].

4. Oliinyk, O. M. (2017). *Teatralno-ihrova diialnist v umovakh doshkilnoho navchalnoho zakladu* [Theatrical and game activity in the conditions of a preschool educational institution]. Kamianets-Podilskyi [in Ukrainian].

5. Ponimanska, T. I. (2014). *Sotsialnyi rozvytok dytyny: knyzhka vykhovatelii: starshyi doshkilnyi vik (5–6 rokiv)* [Social development of the child: educator's book: senior preschool age (5–6 years)]. Kyiv: Heneza [in Ukrainian].

6. Savchenko, M. (2014). Moralno-tsinnisnyi komponent samostiinosti yak bazovoi yakosti osobystosti dytyny doshkilnoho viku [Moral and value component of independence as a basic quality of a preschool child's personality]. *Aktualni problemy psykholohii — Actual problems of psychology*, 197–208. Kyiv: Sribna Khvyliya [in Ukrainian].

7. Fedorova, M. A. (2015). Siuzhetno-rolova hra yak zasib vykhovannia moralnykh tsinnosti doshkilnyka [Role-playing game as a means of educating moral values of a preschooler]. In O. A. Dubaseniuk (Ed.), *Stalyi rozvytok: problemy ta perspektyvy* [Sustainable development: problems and perspectives] (pp. 164–170). Zhytomyr: Polissia [in Ukrainian].

8. Shcherbynina, V. S. (2023). *Siuzhetno-rolova hra yak zasib formuvannia komunikatyvnykh navychok u starshykh doshkilnykiv* [Role-playing game as a means of forming communicative skills in older preschoolers] (Qualification work). Kryvyi Rih. Retrieved from <https://elibrary.kdpu.edu.ua/handle/123456789/8121> [in Ukrainian].
9. Shcho take soft skills, navishcho vony potribni ta yak yikh rozvyvaty? [What are soft skills, why are they needed and how to develop them?]. (2022). *kiev.itstep.org*. Retrieved from <https://kiev.itstep.org/blog/what-are-soft-skills-why-do-you-need-them-and-how-to-develop-them> [in Ukrainian].
10. Cleevely, S. (2011, Spring). Soft skills come out on top in Google review on managers. *Manager*, 6.
11. Erikson, E. H. (1950). *Childhood and Society*. New York: W. W. Norton & Company.
12. Harvard Professional Development. (2020, March 17). *10 Emerging Skills for Professionals*. Retrieved from <https://professional.dce.harvard.edu/blog/10-emerging-skills-for-professionals/>
13. National Soft Skills Association. (n.d.). *Study: Boosting Soft Skills Is Better Than Raising Test Scores*. Retrieved from <https://www.nationalsoftskills.org/boosting-test-scores/>
14. Project on Workforce Team. (2020, September 1). *The Skills Lab. About the Harvard Skills Lab*. Retrieved from <https://www.pw.hks.harvard.edu/post/the-skills-lab>
15. Robles, M. (2012). Executive Perceptions of the Top 10 Soft Skills Needed in Today's Workplace. *Business Communication Quarterly*, 75, 453–465. doi: 10.1177/1080569912460400